

Finansdepartementet

fi.remissvar@regeringskansliet.se

Stockholm 2022-03-18

**REMISSYTTRANDE;
Höjd skatt på alkohol och tobak (Ert diarienummer Fi2022/00247)**

Visita är bransch- och arbetsgivarorganisation för den svenska besöksnäringen. Visita samlar ca 5 700 medlemsföretag med runt 8 800 arbetsställen, huvudsakligen hotell, restauranger, caféer, nöjesrestauranger, cateringföretag, konferensanläggningar, spa, campingföretag, vandrarhem, skidanläggningar, nöjes- och djurparker, turistbyråer samt turist- och eventföretag. Visita tecknar branschens kollektivavtal och är en medlemsorganisation i Svenskt Näringsliv. Som branschorganisation hjälper Visita företagen att växa och utvecklas och är besöksnäringens företrädare i politiska frågor.

Visita har tagit del av rubricerad promemoria och får härmed inkomma med följande.

YTTRANDE

De huvudsakliga förslagen i promemorian

1. Skatten på cigaretter, cigarrer, cigariller, rökto bak, snus, tuggtobak och övrig tobak höjs med 3 procent utöver omräkningen med hänsyn till förändringen i KPI fr.o.m. den 1 januari 2023, och med ytterligare 1 procent utöver omräkningen fr.o.m. den 1 januari 2024. Skatten på e-vätskor och övriga nikotinhaltiga produkter höjs med 1 procent fr.o.m. den 1 januari 2024.
2. Skatten på öl, vin, andra jästa drycker än vin eller öl samt mellanklassprodukter höjs med 5 procent fr.o.m. den 1 januari 2023 och med ytterligare 7,6 procent fr.o.m. den 1 januari 2024.

Den nuvarande situationen i besöksnäringen

Det har nu gått två år sedan benen slogs undan fullständigt på hela besöksnäringen genom regeringens och myndigheters restriktioner med anledning av spridningen av covid-19. Fysisk samvaro är så gott som undantagslöst en förutsättning för utbudet av besöksnäringens tjänster. Hotellföretagen förlorade i genomsnitt hälften av sina logiintäkter i riket och 75 procent i storstäderna under tiden som råd, rekommendationer och restriktioner för att motverka spridningen av covid-19 gällde. Totalt uppskattas logiintäkter och restaurangförsäljning till ett värde av cirka 73 miljarder ha gått upp i rök.

Detta ledde till enorma konsekvenser för sysselsättningen. Cirka 64 000 personer omfattades av korttidsarbete och antalet löntagare från hotell- och restaurangföretag minskade med mer än 50 000 under 2020 jämfört med 2019.. För att överleva har tusentals företag tagit del av ekonomiska stödåtgärder samtidigt som man kraftigt ökat sin skuldsättning. Ungefär 7 000 hotell- och restaurangföretag har skjutit upp skatteinbetalningar till ett värde av närmare 4 miljarder (Skatteverket, den 11 januari) som framöver ska betalas av på 36 månader. Samtidigt har företagens inköpspriser i hög utsträckning ökat som vanligt. En fullständig återhämtning av efterfrågan uppskattades i ett normalläge ta cirka 2 år.

Med anledning av prisutvecklingen på livsmedel, drivmedel och energi samt det fullskaliga krigets utbrott i Ukraina kan man inte förvänta sig att läget kommer att normaliseras i närtid. I synnerhet inte om befarade räntehöjningar blir verklighet. Sammanfattningsvis kan man med största säkerhet säga att den välbehövliga återhämtningen nu kommer att ske mindre kraftfullt och under längre tid än förväntat, vilket kommer att påverka besöksnäringens företag och därmed också arbetstillfällena. I synnerhet för svaga grupper på arbetsmarknaden unga, utlandsfödda och personer som saknar gymnasieutbildning, som är överrepresenterade i besöksnäringen.

Visitans synpunkter på förslagen

Visita avstyrker en höjning av alkoholskatten på serveringsställen. Skälen till detta är följande.

Det anges i promemorian att ett högre pris på alkohol minskar konsumtionen, vilket gynnar folkhälsan. Eftersom alkoholskatten inte ökat i samma takt som det allmänna prisläget menar promemorian ”att det reala priset på alkohol tenderar att sjunka om skatten lämnas oförändrad”. Visita menar att denna slutsats är felaktig. Priset på alkohol avgörs inte endast av alkoholskatten. Inköpspriserna för restaurang på alkoholhaltiga drycker har ökat med 14 procent sedan januari 2017. Det allmänna prisläget (KPI) har under samma period ökat med 10 procent. Relativt andra priser har det alltså blivit dyrare för serveringsställen att köpa in alkohol sedan januari 2017. Att, som påpekas i promemorian, ”skattens styrande effekt minskat”, innebär inte att folkhälsan påverkats negativt eftersom priserna inte endast styrs av punktskatten. Det framgår inte av promemorian att folkhälsan gällande alkoholrelaterade skadeverkningar skulle försämrats påtagligt sedan 2017. Därmed är det svårt att förstå skälen till höjningen.

Alkoholhaltiga drycker är en viktig produkt ur konsumentperspektiv för att bl.a. kombinera med mat och därmed också en mycket viktig intäktskälla för

serveringsställen. Sedan i slutet på 2021 har utvecklingen av inköpspriser på livsmedel till restaurang vida överstigit den i många fall redan höga generella prisutvecklingen. Exempelvis har priset på matfett stigit med 19 procent, på kaffe med 24 procent och på fisk med 16 procent bara under de senaste 12 månaderna. Samtidigt vet vi att de kraftiga nationella och internationella prisökningarna på drivmedel och energi kommer att driva priser även på andra livsmedel framöver. Restauranger har normalt mycket låga vinstmarginaler, som dessutom givetvis pressats under pandemin, och relativt andra branscher svårt att effektivisera sin verksamhet. Det betyder att i princip alla prisökningar behöver föras över till slutkonsumenten, vars konsumtionsutrymme redan pressas av höga energi- och drivmedelspriser, livsmedelspriser och befarade räntehöjningar. Att i detta läge höja alkoholskatten för restaurangbranschen skulle tydligt försämra förutsättningarna för en så välbehövlig återhämtning för både jobb och företag.

För att ha tillstånd att servera alkohol i Sverige idag behöver en mängd krav uppfyllas. Exempelvis behöver företaget för att få serveringstillstånd, uppvisa personlig och ekonomisk lämplighet, skicka in en restaurangrapport, ansvara för att ordningen upprätthålls, att gäster inte blir överförfriskade och att alkohollagen i övrigt efterföljs ur alla aspekter. Detta är förenat med stort ansvar och kostnader. Serveringsställens andel av volymen såld sprit, vin och öl har trendmässigt minskat sedan de senaste 10 åren jämfört med Systembolaget. Under de senaste två åren av pandemi utökades givetvis denna skillnad. Om alkohol har en tilltagande negativ påverkan på folkhälsan så är det knappast på grund av serveringen på restaurang.

Cirka 90 procent av alkoholkonsumtionen i Sverige sker utanför de av alkohollagen reglerade och av tillståndsmyndigheterna hårt kontrollerade restaurangmiljöerna. Servering och konsumtion av alkohol på restauranger med serveringstillstånd sker som nämnts ovan – till skillnad från annan alkoholkonsumtion i samhället – under social kontroll och regelbunden tillsyn av myndigheterna. För det fall några missförhållanden skulle uppkomma till följd av alkoholservering på en restaurang med serveringstillstånd finns möjligheter för tillståndsmyndigheterna att ingripa med stöd av alkohollagen genom exempelvis meddelande av erinran, varning eller i allvarigare fall återkallelse av serveringstillståndet. Det är bättre att en större del av den alkoholkonsumtion som ändå sker äger rum på restauranger med serveringstillstånd än i okontrollerade miljöer som lägenheter, parker och andra platser utom myndigheternas kontroll och möjlighet till ingripande.

Med hänvisning till ovanstående menar Visita att det i detta läge är motiverat att undanta serveringsställen ifrån den aviserade skattehöjningen.

För det fall en differentiering av punktskatten på alkohol skulle förhindras av statsstödsregler menar Visita att alkoholskatten inte alls bör höjas i detta läge.

Med vänlig hälsning

A handwritten signature in blue ink, consisting of a stylized 'J' followed by a long horizontal stroke.

Jonas Siljhammar
VD

A handwritten signature in blue ink, consisting of a stylized 'T.J.' followed by a long horizontal stroke.

Thomas Jakobsson
Chefekonom